

ACTUAL (ARTICLES/IN/ACTUAL)

O provocare imposibilă

DE IONUȚ CIOANĂ (ARTICLES/BY/IONUT-CIOANA)

Am fost la expoziția „Prăpădenia pământului”, a artiștilor Mona Vătămanu și Florin Tudor, la Salonul de Proiecte.

Dacă nu prea știi să te orientezi în arta contemporană românească, poți începe cu munca de artist a lui Ion Grigorescu (<http://artindex.ro/2012/05/16/grigorescu->

munca de arhivă a lui Ion Gligorescu (<http://artimuse.ro/2012/05/10/gligorescu-ion/>), a lui Dan Perjovschi (<https://www.google.ro/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=dan%20perjovschi>) sau cu subReal (<http://www.mnac.ro/archives/664>). Sau poți începe cu Mona Vătămanu și Florin Tudor (<http://www.monavatamanuflorintudor.ro/>). Fiecare domeniu își are punctele sale de reper. Tocmai de-aia expoziția de la Salonul de Proiecte (<http://salonuldeproiecte.ro/>) e una deosebită, pentru că pune în fața unor artiști mai tineri o serie de proiecte ale unor autori care pot fi considerați consacrați sau chiar, într-o anumită măsură, clasici. Oricum ar fi, un canon al artei contemporane românești recente din care să lipsească munca celor doi ar fi incorect / incomplet.

Dar cum arată o expoziție a unor artiști cu autoritate? Putem spune că forma ei naturală e cea de arhivă. Și că forma de interacțiune cu spectatorul e una de îndelungă lectură. Sunt multe lucrări în noul spațiu al Salonului de Proiecte (în clădirea fostei Toipografii Universul din București). Unele din ele mai vechi, altele mai noi. Printre ele, una dintre lucrările fondatoare ale artei contemporane românești din anii 2000 – *Praful* (<http://www.monavatamanuflorintudor.ro/praful.htm>) – un video în care se face o reparație simbolică a demolărilor ceaușiste. De altfel, întreaga expoziție ilustrează din nou angajamentul celor doi artiști față de lucrul cu arhitectura. La acest nivel, figura simbolică de bază este ruina, fie că e vorba de ziduri care despart (*Nicăieri / 2016*), de șantiere în construcție (*O situație imposibil de miraculoasă / 2016*), sau de vechi fabrici demolate și năpădite de bălării (*Prăpădenia Pământului* (<http://www.monavatamanuflorintudor.ro/prapadeniapamantului.htm>)/ 2016).

Lucrările Monei Vătămanu și ale lui Florin Tudor ridică și problema unui tip de artă care astăzi este deja o formă istorică: arta critică. În contrast cu ea, în anul 2016 există o formă artistică oarecum concurentă, și anume arta politică. Dacă în arta critică există încă metaforă vizuală / literară / poezie, în arta politică se recurge mai des la o ilustrare directă a unor convingeri politice, urmărind, sau sperând, la un impact mai puternic asupra realității sociale. Ambele își pun o întrebare la care nu există un răspuns categoric. Artă critică speră în spectatorul luminat care se activează politic în contact cu lucrarea, iar artă politică speră la cooptarea unui cetățean într-o bătălie politică concretă, aici și acum, pentru un ideal social.

Dar ce poate fi politic într-un film în care, datorită unui noroc astronomic sau unui dezastru planetar, doi sori strălucesc pe același cer? Și care este eficiența reală a unei lucrări despre Catedrala Mântuirii Neamului transformată de artiști, ca machetă, într-un posibil spital? Și câte dintre lucrurile care ne despart dispar total atunci când vezi în față un fel de zid de stinghii de lemn și de foaie de calc,

încununat cu o foarte grea și reală sârmă ghimpată? Răspunsul nu e clar. Dar asta e tipul de joc pe care îl joacă lucrările din expoziție – lansează, în modul cel mai vulnerabil, o provocare imposibilă: Iată lumea, așa cum e. Salvați-o!

Și dincolo de asta, un lucru pe care ai putea să-l apreciezi la proiectele celor doi – distanța dintre *statement* și lucrarea propriu-zisă. Unii ar zice că asta e o problemă și poate fi, dacă lucrările n-ar adăuga, depășind, prezentarea din text. Ele fac asta construind dintr-o situație dată o imagine poetică, de multe ori memorabilă, care merge mai departe de punctul de pornire al proiectului, perfect ancorat în real. Și asta poate fi o încântare pentru cei care sunt încă atașați de artă și nu sunt multumiți atunci când ea devine în întregime doar o ilustrare a unei ideologii.

De aceea, poate o să ți se pară fertil acel spațiu lăsat între metaforă, *statement*-ul de pe perete și obiectul pe care îl vezi în expoziție (*O cosmologie săracă / 2016*). De ce e aceasta cosmologie „săracă”? Pentru că e vorba de aluatul de pâine? Pentru că ea trimite la Estul Europei, abrutizat de lipsuri, în așa măsură încât nu-și poate imagina o masă fără pâine, în timp ce Vestul poate să se lipsească de ea sau, oricum, n-o vede ca indispensabilă? Chiar e vorba de Est și Vest? Nu e clar. Dar nu cred că te deranjează. Tocmai pentru că există o specificitate a imaginii poetice, una a limbajului de prezentare, alta a problemei istorice pe care o ridică lucrarea – și un limbaj total, complex, bricolat, al tuturor acestor lucruri puse împreună. Faptul că vezi părțile componente ale întregului, că vezi golurile dintre planurile de limbaj pe care funcționează lucrarea, lucrul ăsta te intrigă și te încântă.

E un tip de artă cu o metodologie proprie, ca un gen literar. Și dacă ai fi pus să alegi, probabil că ai alege arta critică, lăsând de-o parte arta politică, pe care o vezi că funcționează pe același nivel de relativă (in)eficiență directă în real, dar din care uneori pare că lipsește și arta, fiind înlocuită, uneori aproape complet, de importanța dată textului politic. Fortând un pic, problema nefiind rezolvabilă, nu poți spune că ai o certitudine, dar poate știi deja, ești destul de sigur ce preferi.

Expoziția „Prăpădenia pământului”, a artiștilor Mona Vătămanu și Florin Tudor, e deschisă la Salonul de Proiecte (Tipografia Universul, Corpul B, etaj 1, Ion Brezoianu 23-25, București) până pe 18 decembrie.

Foto: Imagine din lucrarea video „Prădăpedia pământului”, de Mona Vătămanu și Florin Tudor

RATING SCENA 9: ★★★★★

TEXT DE

Ionuț Cioană (articles/by/ionut-cioana)

Artist vizual, iubitor de artă și de București.

21 NOVEMBER 2016 ORA 10:00

TAG-URI

ARTE VIZUALE (ARTICLES/TAGGED/ARTE-VIZUALE)

1 COMENTARIU ([HTTP://WWW.SCENA9.RO/ARTICLE/PRAPADENIA-PAMANTULUI-MONA-VATAMANU-FLORIN-TUDOR#DISQUS_THREAD](http://www.scena9.ro/article/prapadenia-pamantului-mona-vatamanu-florin-tudor#DISQUS_THREAD))

Participă la conversație

ADĂUGĂ UN COMENTARIU

CITEȘTE SI